

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет журналістики
Кафедра медіапродюсування та видавничої справи

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О. Б. Жильцов

2022 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«УНІВЕРСИТЕТСЬКІ СТУДІЇ: ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

для студентів

спеціальності 061 «Журналістика»
освітнього рівня першого (бакалаврського)
галузі знань 06 «Журналістика»
освітньої програми «Видавнича справа та редагування»

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти

Програма № 2096/22
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціали)

« » 20 22 р.

Київ – 2022

Розробник:

Іващенко Вікторія Людвігівна, доктор філологічних наук, старший науковий співробітник

Викладач:

Іващенко Вікторія Людвігівна, доктор філологічних наук, старший науковий співробітник

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри медіапродюсування та видавничої справи

Протокол від 31 серпня 2022 року № 1

Завідувач кафедри Л. Г. Масімова

Робочу програму погоджено із гарантом освітньо-професійної програми з видавничої справи та редагування

_____ 2022 року

Гарант освітньо-професійної програми В. І. Шпак

Робочу програму перевірено

_____ 2022 р.

Заступник декана Факультету журналістики

з науково-методичної та навчальної роботи В. Є. Сошинська

Пролонговано

на 20__/20__ н.р. _____, «__» 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. _____, «__» 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. _____, «__» 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. _____, «__» 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	Обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин		
Курс	1	
Семестр	1	
Кількість змістових модулів з розподілом	1	
Обсяг кредитів	1	
Обсяг годин, в тому числі:	30	
Аудиторні	14	
Модульний контроль	2	
Семестровий контроль		
Самостійна робота	14	
Форма семестрового контролю	-	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою змістового модуля «**Основи досліджень**» є формування у здобувачів вищої освіти базових знань із організації наукових досліджень, етики, методології й методів науково-дослідницької роботи, зі специфіки написання наукового тексту, орієнтованих на практичне виконання та ефективне поєднання з навчальним процесом.

Завдання дисципліни передбачають розвивати такі *загальні компетентності*:

- **ЗК01.** Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
- **ЗК02.** Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- **ЗК03.** Здатність бути критичним і самокритичним.
- **ЗК04.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- **ЗК07.** Здатність працювати в команді.
- **ЗК08.** Здатність навчатися і оволодівати сучасними знаннями.

3. Програмні результати навчання за дисципліною

- **РН01.** Пояснювати свої виробничі дії та операції на основі отриманих знань.

- **РН02.** Застосовувати знання зі сфери предметної спеціалізації для створення інформаційного продукту чи для проведення інформаційної акції.
- **РН03.** Демонструвати здатність контролювати якість текстового та мультимедійного контенту. Оцінювати свій або чужий інформаційний продукт, інформаційну акцію, що організована й проведена самостійно або з колегами.
- **РН04.** Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел.
- **РН07.** Координувати виконання особистого завдання із завданнями колег.
- **РН08.** Виокремлювати у виробничих ситуаціях факти, події, відомості, процеси, про які бракує знань, і розкривати способи та джерела здобування тих знань.

4. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план модуля «Основи досліджень» блоку навчальних дисциплін «Університетські студії»

Назви змістових модулів і тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Модульні	
Змістовий модуль 1. Основи досліджень							
Тема 1. Наукова етика та академічна доброчесність	2	2					
Тема 2. Наукові методи й методологія наукового дослідження	6		2				4
Тема 3. Науковий стиль, науковий текст, усні форми наукового спілкування. Метамова науки	2		2				
Тема 4. Технологія організації наукового дослідження	8	2	2				4
Тема 5. Види наукових досліджень. Специфіка медіадосліджень	10		4				6
Модульний контроль	2					2	
Разом	30	4	10			2	14

5. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Наукова етика та академічна доброчесність

Поняття наукової етики / етики науки, наукового етосу, етичних норм, наукової честі, доброчесності науковця. Наукова етика в Україні. Поняття академічної етики / чесності: український та європейський досвід.

Етика спілкування в науковому колективі. Наукова та професійна етика.

Інформаційна етика: етичні проблеми медіа, журналістики, комп'ютерна етика. Інформаційна війна й проблема етичної інформаційної боротьби (за Г. Почепцовим).

Культура етичної цілісності науки (за Р. Пенноком).

Законодавство у сфері академічної доброчесності.

Нормативні документи Університету про академічну доброчесність. Основні принципи академічної доброчесності, їх дотримання в навчальному процесі та в науково-дослідницькій діяльності. Академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація та фальсифікація. Перевіряння наукових текстів на плагіат за допомогою онлайн-сервісів. Порушення

Культура оформлення бібліографічних покликань, списку літератури та цитувань у наукових працях відповідно до державних стандартів та міжнародних стилів.

Тема 2. Наукові методи й методологія наукового дослідження

Поняття методології, методу, методики й технології наукових досліджень. Проблема класифікації та систематизації методів.

Загальнонаукові й конкретно-наукові методи емпіричних і теоретичних досліджень.

Класифікація методів досліджень соціогуманітарних наук. Методи досліджень у теорії та праксеології соціальних комунікацій (за концепцією О. Холода).

Дослідження ринку та аудиторії. Вибірка. Репрезентативні та нерепрезентативні вибірки. Загальна (генеральна) сукупність похибки й імовірності репрезентативної вибірки. Контент-аналіз документів і текстів у соціальних комунікаціях.

Тема 3. Науковий стиль, науковий текст, усні форми наукового спілкування. Метамова науки

Науковий стиль, його функції, засоби та підстилі. Підстилі (класифікація за О.М. Семенов).

Науковий текст, його особливості, жанрові різновиди, композиція та структурно-сміслові компоненти. Первинні та вторинні наукові тексти. Наукові тексти за галуззю знання.

Термінологія у науковому тексті. Науковий термін, його ознаки, способи творення, типологічні різновиди. Терміноелемент і термінокомпонент. Термінологія і терміносистема. Спеціальна лексика та номенклатура.

Культура фахової мови. Культура наукового викладу думки як важливий чинник професійної компетентності.

Тема 4. Технологія організації наукового дослідження

Технологія та основні етапи написання наукового дослідження.

Початковий етап.

Технологія інформаційного забезпечення наукового дослідження.

Опрацювання інформації.

Технологія моделювання й написання наукового тексту.

Формування змісту, форми наукового дослідження за основними структурними частинами. Технічні вимоги до оформлення тексту. Редагування й саморедагування (сміслові й технічні).

Підготовка наукового дослідження до його презентації.

Тема 5. Види наукових досліджень. Специфіка медіадосліджень

Класифікація наукових досліджень. Специфіка медіадосліджень. Наукові публікації: основні види.

Наукова стаття, вимоги до її написання, основні складники.

Науково-популярна стаття, науково-популярний огляд, науково-популярний і бібліографічний нарис: особливості й вимоги до написання.

Анотація до статті, особливості та правила написання.

Написання тез доповіді для публікації з наукової проблеми: структура, особливості побудови тексту.

Підготовлення та оформлення наукових публікацій в українських і зарубіжних виданнях.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів за змістовим модулем «Основи досліджень»

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2
Відвідування семінарських занять			
Відвідування на практичному занятті			
Робота на семінарському занятті	10	5	50
Робота на практичному занятті			
Лабораторна робота (в тому числі допук, виконання, захист)			
Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15
Виконання модульної роботи	25	1	25
Виконання ІНДЗ			
<i>Разом</i>			92
Максимальна кількість балів	92		
Розрахунок коефіцієнта	Розрахунок: $92:100=0,92$ Студент набрав: 88 балів Оцінка: $88:0,92 =95$ балів (А «відмінно»)		

6.2. Завдання для самостійної роботи за змістовим модулем «Основи досліджень» та критерії її оцінювання

1. Здійснити дослідження та підготувати матеріали за самостійно обраною темою медійної проблематики, написати тези наукової доповіді.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль передбачає заняття у форматі оформлення тез наукової доповіді відповідно до вимог до робіт такого типу за підготовленими матеріалами та здійсненим час самостійної роботи дослідженням.

Модульна контрольна робота проводиться після вивчення змістового модуля. Оцінюється за виконанням завдань у формі, яку зазначив викладач у робочій програмі.

Модульна контрольна робота № 1

1. Оформити результати самостійно проведеного дослідження у форматі тез наукової доповіді відповідно до вимог до робіт такого типу для подальшої презентації на науково-практичній конференції.

Критерії оцінювання:

- 1) розуміння, ступінь засвоєння теоретичного й фактичного матеріалів, що вивчаються;
- 2) ознайомлення з базовою та додатковою рекомендованою літературою;
- 3) уміння зібрати матеріал, логічно його викласти, дотриматися структури та стилю написання тез наукової доповіді, усно презентувати досліджувану проблему із дотриманням наукового стилю викладу, обґрунтувати свою позицію, узагальнити інформацію та зробити висновки;
- 4) повнота розкриття проблеми, якість і самостійність виконання завдання; творчий підхід та ініціативність у виконанні завдання;
- 5) під час оцінювання модульної контрольної роботи враховується обсяг та правильність виконаних завдань. Правильне виконання всіх завдань оцінюється максимально у 25 балів.

6.4. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Навчально-методична карта дисципліни «Університетські студії: Основи досліджень»

Разом: 30 год., лекції – 4 год., семінарські заняття – 10 год.,
самостійна робота – 14 год., МКР – 2 год.

Тиждень	I	II	III	IV	V VI
Модулі	Змістовий модуль I				
Назва модуля	Основи досліджень				
Кількість балів за модуль	92				
Лекції	відвідування – 2 б.				
Теми лекцій	Наукова етика та академічна доброчесність – 1 б.			Технологія організації наукового дослідження - 1 б.	
Теми семінарських занять		Наукові методи й методологія наукового дослідження – 10 б.	Науковий стиль, науковий текст, усні форми наукового спілкування. Метамова науки – 10 б.	Технологія організації наукового дослідження – 10 б.	Види наукових досліджень. Специфіка медіадосліджень – 20 б.
Самостійна робота	5x3=15 б.				
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 – 25 б.				

8. Рекомендована література

Основна

1. Бірта Г.О., Бургу Ю.Г. Методологія і організація наукових досліджень: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 142 с.
2. Вернигора Н.М. Написання сучасної наукової статті. Методичні рекомендації. – Київ: Білий Тигр, 2015. 28 с.
3. Габович О., Кузнецов, В., Семенова Н. Українська фундаментальна наука і європейські цінності. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2016. 284 с.
4. Гнасевич Н.В. та ін. Основи наукових досліджень: навч. пос. Тернопіль, 2014. 272 с.
5. Горошкіна О.М., Шутова Л.І. Науковий текст: особливості мови та стилю: навч.-метод. пос. для аспірантів. Луганськ: Світанок, 2013. 138 с.
6. Григоруک П.М., Хрущ Н.А. Методологія і організація наукових досліджень: навчальний посібник. Київ: Кондор, 2017. 206 с.
7. Етичний кодекс ученого України. *Вісник Національної академії наук України*. 2009. № 7. С. 64–68.
8. Іващенко В.Л. Періодизація історії становлення української наукової термінології на тлі термінологічної діяльності в Україні: традиційні виміри. *Термінологічний вісник*. 2015. Вип. 3(1). С. 5–16.
9. Калетнік А.А. Фахова мова та мова спеціального призначення: до історії формування понять. *Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика*. 2013. Вип. 26. С. 80–90.
10. Левченко О.П. Науковий стиль: культура мовлення: навч. пос. Львів: Львівська політехніка, 2012. 202 с.
11. Мальська М., Пандяк І.Г. Організація наукових досліджень: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 135 с.
12. Палеха Ю., Леміш Н.О. Основи науково-дослідної роботи: навчальний посібник. Київ: Ліра-К, 2017. 336 с.
13. Різун В.В. Начерки до методології досліджень соціальних комунікацій. *Психолінгвістика*. 2012. Вип. 10. С. 305–314.
14. Фінікова Т.В., Артюхова А.Є. (заг. ред.). Академічна чесність як основа сталого розвитку університету. Київ: Таксон, 2016. 234 с.
15. Фіялка С. Різноманіття та можливості наукових методів у дослідженнях із теорії та історії видавничої справи та редагування. *Вісник Книжкової палати*. 2015. № 4. С. 9–11.

16. Холод О. Соціальні комунікації: соціо- і психолінгвістичний аналіз: навч. пос. Київ: Київський міжнародний університет; Українська асоціація психолінгвістів, 2010. 343 с.
17. Христинченко Н.П. Суб'єкти наукової діяльності в Україні. *Наше право*. 2014. № 5. С. 50–53.

Додаткова

1. Основи наукових досліджень: навчальний посібник. Київ: Педагогічна думка, 2012. 143 с.
2. Стеценко М.С., Палеха Ю.І. Основи науково-дослідної роботи: конкурентоспроможне подання результатів наукової та творчої діяльності: навчально-практичний посібник. Київ: Ліра-К, 2018. 208 с.
3. Лебідь Є.О. Етичні проблеми науки і техніки: навч. пос. Суми: Сумський державний університет, 2016. 184 с.
4. Одотюк І. Оцінка результатів наукової діяльності в Україні: нормативно-правовий аспект. *Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку*. 2012. № 3. С.38–42.

Законодавчі та нормативно-правові акти

1. ДСТУ 3017:2015. Видання. Основні види: терміни та визначення понять. Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. 38 с.
2. ДСТУ 5034:2008. Науково-інформаційна діяльність. Терміни та визначення понять. Київ: Держстандарт України, 2008. 43 с.
3. ДСТУ 7157:2010. Інформація та документація. Електронні видання. Основні види та вихідні відомості. Київ: Держспоживстандарт України, 2010. 13 с.
4. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. 16 с.
5. Закон України «Про авторське право і суміжні права» (від 23.12.1993; поточна редакція з 15.12.2021). *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 13. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T379200?an=1>
6. Закон України «Про видавничу справу» (від 01.01.2017; поточна редакція від 10.07.2022). *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 32. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/318/97-вр#Text>
7. Закон України «Про вищу освіту» (від 01.07.2014; поточна редакція від 12.05.2022). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
8. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» (від

- 26.11.2015). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19>
9. Кодекс наукової етики Всеукраїнської громадської організації «Українська федерація вчених». *Наука та наукознавство*. 2005. № 3. С. 31–37.
 10. Концепція державної політики щодо розвитку національної видавничої справи та популяризації читання на період до 2020 року (від 24.02.2016) URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=248862444>
 11. Указу Президента України №685/2021. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 15 жовтня 2021 року «Про Стратегію інформаційної безпеки». *Президент України. Офіційне представництво*. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/6852021-41069>
 12. Постанова Верховної Ради України «Про Рекомендації парламентських слухань на тему “Реформи галузі інформаційно-комунікаційних технологій та розвиток інформаційного простору України”» (від 31.03.2016). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1073-19#Text>
 13. Стандарти з інформації, бібліотечної і видавничої справи за станом на 01.06.2016. Бібліографічний покажчик. Київ: ДНТБ, 2019. 15 с.